

Bildningsförvaltningen
Kristofer Fagerström
Ylva Emblér

Utbildningsnämnden 2023-06-14

Föreläggande vid vite – Charlottenbergs förskola (S2H)

Ärendet

Förslag föreligger att besluta om föreläggande vid vite för Charlottenbergs förskola i Danderyds kommun. Bildningsförvaltningen har genomfört tillsynsbesök vid förskolan och även förelagt huvudman att åtgärda brister. De brister som tidigare påtalats har inte åtgärdats varför föreläggande vid vite nu blir aktuellt.

Bildningsförvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämndens beslut

Utbildningsnämnden förelägger huvudmannen S2H med stöd av 26 kap. 10 § och 27 § skollagen (2010:800) att vid vite om 100 000 kr senast den 1 oktober 2023 avhjälpa de brister som påtalas under rubrikerna (se nedan) ”Brister i pedagogiskt ledarskap”, ”Brister i omsorg, utveckling och lärande”, och ”Brister i kompetensutveckling”. För stöd i arbetet kan med fördel ”Bilaga 1 Charlottenberg” användas.

Om bristerna inte blivit avhjälpta senast den 1 oktober 2023, kommer utbildningsnämnden ansöka om utdömmande av vitet.

Utbildningsnämnden beslutar att bildningsförvaltningen med start i augusti 2023 regelbundet ska följa upp huvudmannens arbete med att avhjälpa påtalade brister. Uppföljningen ska ske fysiskt på förskolan.

Paragrafen justeras omedelbart.

Bakgrund

2011 fattade Barn- och utbildningsnämnden i Danderyds kommun beslut om att förnya godkännanden och rätt till bidrag till fristående förskolor i kommunen.¹ Charlottenbergs förskola gavs godkännande för att bedriva förskola med 60 barn (Dnr 2011/0204).

För åren 2015-2019 förekom S2H AB i egenskap av huvudman (hädanefter förkortat ”HM”) för Charlottenbergs förskola i följande ärenden:

¹ De förnyade godkännandena avsåg ersätta tidigare auktorisation.

Bildningsförvaltningen
Kristofer Fagerström
Ylva Emblér

År	Dnr	Huvudsaklig kritik/brist
2015	BUN 2015/0472	Våga Visa-rapport ² . Kritik mot bristande förhållningssätt gentemot barnen, pedagogisk dokumentation, olikvärdighet i arbetssätt, ledarskap i verksamheten et cetera.
2018	UN 2018/0479	Våga Visa-rapport. Kritik mot olikvärdigt förhållningssätt gentemot barn, ingen helhet mellan omsorg, utveckling och lärande, pedagogisk dokumentation, och bristfällig lärmiljö.

29 november 2022 genomförde bildningsförvaltningen (hädanefter: ”BF”) regelbunden tillsyn av Charlottenbergs förskola.

Tillsynen genomfördes i enlighet med plan vilket betyder att följande fyra delar ingick i tillsynen:

- Dokumentgranskning
- Tillsynsbesök på förskolan
- Intervju och återkoppling med huvudman och rektor
- Beslut efter tillsyn.

BF:s bedömning var att S2H:s förskolor (inklusive Charlottenbergs förskola) huvudsakligen, men inte bara, uppvisade brister inom ett antal olika områden, främst rektors ansvar för utbildningen (se förskolans läroplan, lpfö 18 kap 2.8 ”Rektorns ansvar) men även huvudmannens övergripande ansvar (se skollagen 2 kap. 8 §). Under de regelbundna tillsynsbesöken noterade BF ett otillräckligt pedagogiskt ledarskap generellt hos S2H:s förskolor i Danderyd. Det visade sig i att den dagliga pedagogiska verksamheten inte var tillräckligt organiserad och strukturerad, att de pedagogiska miljöerna uppvisade brister avseende tillgänglighet och struktur, att medarbetare saknade digital utrustning samt att medarbetare inte erbjöds kompetensutveckling av rektor i nivå med förskolans uppdragsbeskrivning (se lpfö 18). Noterade brister avsåg primärt småbarnsavdelningen på Charlottenbergs förskola.

Med anledningen av bristerna utfärdade BF (delegationsbeslut) den 4 januari 2023 ett föreläggande mot HM (UN 2022/1099). Föreläggandet innebar att huvudmannen skulle upprätta en handlingsplan med identifierade åtgärder som avsåg avhjälpa påtalade brister. HM inkom en handlingsplan i

² Med Våga Visa avses ett kommunövergripande samarbete mellan ett antal Stockholmskommuner. Samarbetet inbegrep bland annat enhetsobservationer där ett antal utsända tjänstemän observerade olika enheter och sammanställde sina synpunkter i en rapport.

Bildningsförvaltningen
Kristofer Fagerström
Ylva Emblér

den 20 januari 2023. Även om själva handlingsplanen är upprättad så anser BF inte att de identifierade åtgärderna har blivit genomförda så att de avhjälpt de påtalade bristerna. Under "Bildningsförvaltningens bedömning" redogörs det för skälen till denna bedömning.

Bildningsförvaltningens utredning

Danderyds kommun beslutar om godkännande för enskild huvudman att bedriva fristående förskola i kommunen, enligt 2 kap 5 § skollagen (2010:800).

Förskolans huvudman ansvarar enligt 2 kap. 8 § skollagen för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

Enligt skollagen 26 kap. 4 § har Danderyds kommun tillsyn över fristående förskolor, i de fall kommunen godkänt dem och beviljat kommunalt bidrag.

Kommunen får förelägga en huvudman som enligt skollagen står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten eller, i fråga om enskild huvudman, de villkor som gäller för godkännandet eller beslutet om rätt till bidrag. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som huvudmannen ska vidta för att avhjälpa de påtalade bristerna. Om bristerna bedöms vara ett allvarligt missförhållande ska det anges. (Skollagen 26 kap. 10 §)

Enligt skollagen 26 kap. 27 § får ett föreläggande förenas med vite.

Bildningsförvaltningens bedömning

2 kap. 9 § skollagen (2010:800) stadgar att "*Det pedagogiska arbetet vid en förskole- eller skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas*". Det framgår också av 8 § samma kapitel att "*Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar*".

Efter genomförd regelbunden tillsyn av Charlottenbergs förskola i den 29 november 2022 och 23 mars 2023 (återbesök) gör BF bedömningen att såväl huvudman som rektor fortsatt brister i pedagogiskt ledarskap.

Brister i pedagogiskt ledarskap

Det går inte att fastslå en exakt fysisk närvarograd för en rektor, allt handlar om verksamhetens kontext, men i Charlottenbergs fall gör BF bedömningen att rektor tydligt behöver stärka sin roll som närvarande pedagogisk ledare i den dagliga verksamheten genom att, till en början utöka sin fysiska närvarotid i barngrupp. Detta behöver rektor göra för att skaffa sig en större förståelse för och kunskap om arbetet i barngrupp vilket är en förutsättning

Bildningsförvaltningen
Kristofer Fagerström
Ylva Emblér

för att kunna leda och utveckla utbildningen på förskolan. Även om det inte går att fastslå en exakt närvarotid för en rektor så gör BF bedömningen att rektor sannolikt måste närvara 1 - 2 timmar varje för- och eftermiddag för att stärka sin möjlighet att leda förskolan. Detta gäller i allmänhet för förskolan men i synnerhet för småbarnsavdelningen.

En effekt av den otillräcklig pedagogisk styrning och ledning är bristande likvärdighet i pedagogisk kvalitet mellan avdelningarna på Charlottenbergs förskola. På förskolans småbarnsavdelning arbetar ingen förskollärare heltid vilket ger en tydlig kvalitetsskillnad gentemot äldre barnsavdelningen. Det får som konsekvens att omsorg, utveckling och lärande inte bildar en helhet. BF noterade under det andra tillsynsbesöket (23 mars) bland annat följande:

- Innemiljön på småbarnsavdelningen är allmänt rörig och ostrukturerad vilket är en tydlig försämring i jämförelse med besöket i november. Med rörig och ostrukturerad avses här en miljö som inte tydligt stödjer barnen i sin lek och i sitt lärande, till exempel genom att tydligt signalera för barnen vilka aktiviteter som är möjliga att genomföra, erbjuda barnen olika valmöjligheter att leka och lära med olika material
- Pedagogisk dokumentation om barnens arbeten och läroprocesser (tillgänglig på deras nivå) saknas helt på småbarnsavdelningen. Det får som konsekvens att det blir svårt för dem att ta del av sitt lärande och utöva inflytande över utbildningen.
- Innemiljön förefaller ostädad och bitvis smutsig.
- Personaltätheten var låg på småbarnsavdelningen (på grund av sjukfrånvaro), två personal på 15 barn. Ingen vikarie fanns att tillgå och rektor var inte tillgänglig.
- En olåst dörr in till ett ”skräprum” från lekhallen noteras.

Brister i omsorg, utveckling och lärande

Skollagen (2010:800) 8 kap. 2§ stadgar att ”**Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en enhet**”. Som noterats i tidigare förelägganden utfärdat den 4 januari 2023 fanns det tydliga brister i den dagliga så kallade ”grundverksamheten”, speciellt på småbarnsavdelningen. Dessa brister bedöms kvarstå. Den pedagogiska lärmiljön brister i såväl struktur som tillgänglighet (se ovan) och ger så inget stöd för pedagogisk utveckling i barngruppen. Personalen gör sitt bästa utifrån förutsättningarna, men då de är undertaliga i förhållande till antal barn leder det till att verksamheten blir rörig, ostrukturerad och i förlängningen otrygg för barnen. Noterbart i sammanhanget är att BF under återbesöket i mars fann att verksamheten på småbarnsavdelningen inte har

Bildningsförvaltningen
Kristofer Fagerström
Ylva Emblér

utvecklats sedan besöket i december – snarare har den pedagogiska kvaliteten med avseende av ovan sjunkit på småbarnsavdelningen.

Två personal på 15 småbarn är att betraktas som en potentiell säkerhetsrisk. Blöjbyten och andra omsorgsaktiviteter kräver att en personal går undan med ett barn. Följden av detta blir att den kvarvarande personalen – i detta fall en person – blir ensam kvar med 14 barn. En personal kan inte ensam fullgöra småbarnens behov av omsorg än mindre garantera säkerheten för 14 småbarn. Noterbart är att rektor inte fanns på plats att tillkalla vid behov – något som i sig förefaller anmärkningsvärt givet rektors ansvar för att leda och styra utbildningen i enlighet med skollag och läroplans bestämmelser.

Brister i kompetensutveckling

Av skollagen (2010:800) 2 kap. 34 § följer att ”*Huvudmannen ansvarar för att medarbetare ges möjligheter till kompetensutveckling samt att alla medarbetare har de nödvändiga insikterna i de föreskrifter som gäller för verksamheten*”. Utifrån de samtal som har genomförts med medarbetare på småbarnsavdelningen och de observationer som har gjorts under besöken gör BF bedömningen att personalen på småbarnsavdelningen saknar förutsättningar i form av tid, verktyg och förståelse för uppdraget (se läroplanen lpfö 18) för att kunna utföra sitt arbete i enlighet med läroplanen. Detta har påtalats vid tidigare förelägganden. BF ser dock inte att HM har gjort några ansatser för att avhjälpa påtalade brister och därigenom höja samtliga medarbetarnas insikter i de föreskrifter som gäller för verksamheten. Det räcker inte med att enstaka medarbetare har adekvat utbildning, utan hela personalgruppen behöver få lämplig utbildning för att kunna utföra sitt uppdrag.

Motivering för föreläggande vid vite

Föreläggande vid vite för Charlottenbergs förskola (småbarnsavdelningen) bedöms kunna leda till erforderliga förbättringar då bristerna inte är genomgående i hela verksamheten.

Föreläggande vid vite och vitesbeloppets storlek

Ett vite skall fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt kan antas förmå honom att följa det föreläggande som är förenat med vitet.³ Bildningsförvaltningen föreslår därmed ett vite om 100 000 kr.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet föranleder inga direkta ekonomiska konsekvenser för Danderyds kommun.

³ Lag om vite (1985:206)

Datum
2023-06-13**Diarienummer**
UN 2023/0657

Bildningsförvaltningen
Kristofer Fagerström
Ylva Embler

Kent Henningson
Bildningsdirektör

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Föreläggande vid vite – Charlottenbergs förskola (S2H)
2. Bilaga 1 Charlottenberg

Expedieras
S2H inkl besvärshänvisning